

До научно жури, определено със заповед № Р-109-279/ 24.06.2025 на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Проф. д-р Снежана Веселинова Мургова-Балчева, д.м.

на дисертационния труд на

д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова

на тема „Офталмологични перспективи на детското очно здраве“,

представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в професионално направление: Медицина

Научна специалност: Офталмология

Научен ръководител: Доц. д-р Яна Манолова Манолова, д.м.

Кратки биографични данни:

Д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова е родена през 1986 г. в гр. Шумен. Завършва висшето си медицинско образование – в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Специализира „Очни болести“ в същия университет и успешно придобива квалификация в тази област. От 2020 г. е редовен докторант към „Катедра по очни болести и зрителни науки“ – МУ Варна. Професионалната ѝ кариера преминава през различни структури – както в България, така и в Германия, включително работа в УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, ДКЦ 1 – Шумен и немска практика в гр. Ботроп. В момента практикува като лекар-офталмолог в „МЦОБ Д-р Маринови“ – Шумен. Автор е на научни публикации по теми, свързани с миопията, влиянието на екраните върху детското зрение и UV-профилирането в офталмологията. Д-р Славяна Димитрова Малчева-Маринова е преминала успешно серия от специализирани обучения в областта на офталмологията. Те включват курс по ултразвукова диагностика, обучение за интравитреално приложение на медикаменти, курс за съвременни методи за изследване на ретината чрез флуоресцеинова ангиография (ФАГ) и оптична кохерентна томография (ОСТ), както и курс за лазерно лечение при очни заболявания. Член е на Българското дружество по офталмология и участва в национални и международни конференции. Проявява задълбочен интерес към профилактиката и съхраняването на очното здраве в детска възраст.

Актуалност на проблема:

Темата е изключително актуална с оглед тревожното нарастване на зрителните проблеми при деца в световен мащаб. Те са резултат основно от съвременния начин на живот – дълъг престой пред екрани, намалена физическа активност. Значим отпечатък остави и пандемията COVID 19. Тя доведе до ускорено развитие и прогресия на миопията и акомодативните нарушения. В допълнение на всичко това липсата на национални статистически данни за състоянието на детското очно здраве в страната прави темата навременна и социално значима.

Структура на дисертационния труд:

Дисертационният труд е структуриран според утвърдените изисквания и е написан на 148 страници, включващи 39 фигури и 23 таблици. Дисертацията съдържа следните раздели: Съдържание – 3 страници, Резюме – 3 страници, Abstract – 3 страници, Списък на използваните съкращения – 1 страница, Списък на фигури – 2 страници, Списък на таблици – 2 страници, Увод – 2 страници, Литературен обзор – 54 страници, Цели и задачи на проучването – 1 страница, Методи – 2 страници, Резултати – 44 страници, Дискусия – 18 страници, Изводи – 1 страница, Приноси – 1 страница, Публикации – 1 страница и Библиография – 8 страници. Цитирани са 255 литературни източника, от които 14 са на кирилица, а 241 – на латиница. Текстът е структуриран логично и ясно.

Литературният обзор представя очните заболявания в детска възраст – възпалителни, рефракционни, амблиопия, страбизъм, травми, ретинопатия на недоносеното, вродени патологии и редки заболявания. Самостоятелно са разгледани терапевтичните методи при миопия. Акцент е поставен върху влиянието на дигиталните устройства и пандемията от COVID-19 върху зрението на децата. Отделен раздел е посветен на въздействието на дигиталните устройства върху детското очно здраве – фактор, признат за сериозен риск в съвременната среда. Представени са и световни епидемиологични данни с примери от Азия, Африка, Австралия, Северна Америка (САЩ), Европа и България, като се акцентира върху необходимостта от национални програми за профилактика на детското очно здраве. Като недостатък отчитам липсата на собствен снимков материал и заключение от направения обзор, което да обуслови целта на дисертационния труд.

Цели и задачи:

Целта на изследването е да се създаде епидемиологичен профил на детската очна заболяемост в гр. Шумен, да се анализират влияещите фактори и въз основа на резултатите да се предложат ефективни мерки за опазване и подобряване на детското очно здраве.

За постигането на целта, дисертантът си е поставил пет ясно формулирани задачи, сред които събиране на данни от офталмологични прегледи, анализ на честотата и структурата на детската очна заболяемост, проследяване на влиянието на пандемията върху детското очно здраве и изготвяне на препоръки за скрининг и профилактика.

Методи на изследване:

Извършен е ретроспективен анализ на първични амбулаторни офталмологични прегледи на деца (0–17 г.) в гр. Шумен за периода 2019–2022 г. Данните са събрани от медицинската документация на три здравни заведения и включват основни демографски характеристики и водеща диагноза по МКБ-10. В проучването са анализирани единствено първични очни прегледи, като вторични посещения са изключени, с цел предотвратяване на двойно отчитане на една и съща диагноза при даден пациент. Диагнозите са групирани тематично за улеснение на анализа. Информацията е обработена в Excel и подложена на статистически анализ. Проучването е методологично ясно структурирано.

Резултатите от изследването представят ясна и структурирана епидемиологична картина на детската очна заболяемост в гр. Шумен за периода 2019–2022 г. Анализирани са 2579 деца на възраст от 0 до 17 г. Най-често срещаната патология са рефрактивните аномалии, особено сред подрастващите момичета, което съответства на световните тенденции. Висока е и честотата на акомодативните нарушения и астигматизма при деца в училищна възраст – проблем, пряко свързан с повишеното екранно време. Възпалителните състояния, като инфекциозен конюнктивит и блефарити, също са често срещани, особено при по-малките деца. Данните разкриват полови и възрастови различия в разпространението на отделните диагнози, което подсилва нуждата от целенасочена профилактика.

Особен интерес представлява отчетеното увеличение на миопията и зрителната умора по време на пандемията от COVID-19, паралелно с намаляване на инфекциозните конюнктивити – резултат, който подкрепя влиянието на социалните и поведенчески фактори върху зрението. Интересен факт е отчетената намаляваща честота на страбизма за периода на проучването. Рядко срещани заболявания, като амблиопия, вродени и туморни патологии също намират своето място в анализа. Проучването предлага надеждна база за бъдещи политики в областта на детското очно здраве и подчертава нуждата от национални програми за скрининг и профилактика.

Главата „Дискусия“ представя задълбочена интерпретация на резултатите, като поставя акцент върху ограниченията, произтичащи от специфичния профил на изследваната група и подчертава значението на систематичния очен скрининг в детска възраст. Докторантката прави сравнение между собствените си данни и тези с национални и международни литературни източници, което придава научна обоснованост на анализа.

В дисертационния труд са формулирани шест основни **извода**, които са ясно обосновани и свързани с резултатите от проучването.

Приемам направените в дисертацията **приноси**, като най-важни се открояват тези с научно-приложен характер:

1. Направен е статистически анализ на разпределението на офталмологичните заболявания в детска възраст за периода 2019-2022 г. на територията на град Шумен.

2. Проследена на динамиката в детската очна заболяемост в периода преди, по време и след пандемията COVID-19.

3. Формулирани са препоръки за усъвършенстване на програмите за очен скрининг в детска възраст.

Д-р Маринова е представила две публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Авторефератът е написан на 72 страници, представя дисертационния труд и отговаря на приетите у нас изисквания.

Заключение:

Дисертационният труд на д-р Славяна Маринова представлява обстойно и задълбочено научно изследване, покриващо всички изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Той е лично дело на докторанта. Няма нарушение на процедурата и са спазени всички изисквания на нормативната рамка.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят заслужено образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление „Медицина“ на д-р Славяна Маринова, за което аз гласувам убедено „Да“.

Дата: 11.08.2025 г.

Рецензен

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--